

Dichter bij de jeugd

Beleidsplan jeugd

Drents Netwerk Bibliotheken

Geredigeerd concept
op basis van
Versie 14 (april 2010)

Inhoud

Hoofdstuk 1 Beleidsplan Jeugd in hoofdlijnen

Hoofdstuk 2 Externe analyse

- 2.1 Algemene ontwikkelingen
- 2.2 Ontwikkelingen groep 0-4 jaar
- 2.3 Ontwikkelingen groep 4-12 jaar
- 2.4 Ontwikkelingen groep 12-18 jaar
- 2.5 Ontwikkelingen groep 16-22 jaar
- 2.6 Individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Hoofdstuk 3 Interne analyse

- 3.1 Algemene ontwikkelingen
- 3.2 Ontwikkelingen groep 0-4 jaar
- 3.3 Ontwikkelingen groep 4-12 jaar
- 3.4 Ontwikkelingen groep 12-18 jaar
- 3.5 Ontwikkelingen groep 16-22 jaar
- 3.6 Individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Hoofdstuk 4 Sterke en zwakke punten huidig jeugdbeleid

- 4.1 SWOT-analyse algemeen
- 4.2 SWOT-analyse 0-4 jaar
- 4.3 SWOT-analyse 4-12 jaar
- 4.4 SWOT-analyse 12-22 jaar
- 4.5 SWOT-analyse individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Hoofdstuk 5 De contouren van het nieuwe jeugdbeleid

- 5.1 Visie en missie jeugdbeleid
- 5.2 Speerpunten jeugdbeleid

Hoofdstuk 6 Beleidskeuzes en te realiseren resultaten

- 6.1 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'product'
- 6.2 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'plaats'
- 6.3 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'promotie'
- 6.4 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'prijs'

Bijlage 1 Bevolkingsprognose Drenthe

Bijlage 2 Onderwijs- en bevolkingstabellen

Bijlage 3 Samenvatting Brits onderzoek Google-generatie

Bijlage 4 Afkortingen

Hoofdstuk I

Beleidsplan Jeugd in hoofdlijnen

Internet heeft de samenleving veranderd. Lezen als vrijetijdsbesteding is voor de generatie van na 1990 niet vanzelfsprekend meer. Kinderen en jongeren houden zich met andere dingen bezig dan met het lezen van boeken, internetten, sms'en, gamen. Het spreekt voor zich dat dit grote gevolgen voor de bibliotheken heeft. We stelden ons daarom allerlei vragen. Doen we als bibliotheek nog wel de juiste dingen? Klopt ons aanbod diensten en producten? Benaderen we kinderen en jongeren nog wel op de juiste manier? In dit Beleidsplan Jeugd leggen we relevante ontwikkelingen binnen en buiten de bibliotheken vast en zetten we de lijnen naar de toekomst uit.

Niet vrijblijvend

We hebben in dit Beleidsplan Jeugd gekeken waar onze sterke en zwakke punten liggen, wat onze bedreigingen zijn en waar we kansen hebben. Aan de hand hiervan geven we in dit plan richting aan het beleid voor de komende jaren. De keuzes in dit Beleidsplan Jeugd zijn niet vrijblijvend. Daarom leggen we in het plan ook de gewenste resultaten vast.

Oude kernfuncties, nieuwe middelen

Jeugdbibliothecarissen zijn sterk gericht op kernfuncties van de bibliotheek, zoals het stimuleren van leesvaardigheid, het vergroten van het leesplezier, het verbreden van de leeservaring en het omgaan met informatie. Deze oude functies zijn en blijven goede thema's. De manier waarop we ze aan de man moeten brengen, is echter nadrukkelijk aan het veranderen.

Dit Beleidsplan Jeugd vraagt van ons om meer aandacht te hebben voor marketing. Ook moet er meer nadruk komen te liggen op 'mediawijsheid'. Verder moeten we meer samenwerking zoeken met de lokale (voor)schoolse instellingen. Kinderen en jongeren bezoeken de bibliotheek steeds minder vaak. Dus zullen we de bibliotheek dichterbij hén moeten brengen.

Beleidskeuzes

In dit Beleidsplan Jeugd vindt u het provinciale beleidskader waar alle twaalf Drentse basisbibliotheken zich op hebben vastgelegd. Onze missie voor de komende jaren is de jeugd informatie en cultuur te bieden. Kinderen en jongeren moeten bij ons inspiratie opdoen en interactie vinden. We willen kinderen en jongeren de meerwaarde van de bibliotheek laten ervaren. Ze moeten er in toenemende mate gebruik van maken. Dat kan in de bibliotheek zelf, het kan ook op school en digitaal thuis.

Leespromotie, laaggeletterdheid en mediawijsheid

De beleidskeuzes in het Beleidsplan Jeugd concentreren zich rond drie speerpunten voor de komende jaren: leespromotie, laaggeletterdheid en mediawijsheid. Leespromotie vraagt een gerichte marketinginzet.

Voor het aanpakken van laaggeletterdheid moeten de bibliotheken samenwerken met lokale partners. Mediawijsheid heeft alles te maken met de Digitale Bibliotheek waar we in Drenthe mee voorop lopen. Als twaalf bibliotheken trekken we bij het invullen van de speerpunten zoveel mogelijk gezamenlijk op.

Mocht de ene bibliotheek sterker willen inzetten op mediawijsheid dan de andere, dan is die ruimte er. En als een bibliotheek naast de genoemde speerpunten aandacht wil besteden aan bijvoorbeeld cultureel erfgoed, dan kan dat ook.

Uitwerking in actieplannen

Centraal staat dat de gezamenlijk geformuleerde doelen en gewenste resultaten worden bereikt. De

gedetailleerde uitwerking van hoe we de te varen koers willen organiseren, komt in nog te schrijven actieplannen te staan.

Dit beleidsplan is voorbereid en ontwikkeld door medewerkers van de Drentse bibliotheken en het facilitair bedrijf van Biblionet Drenthe.

De inhoud is uitgebreid in de organisatie besproken. De inhoud is vastgesteld door het B12-overleg en de Besturenraad.

Hoofdstuk 2

Externe analyse

2.1 Algemene ontwikkelingen

We zijn geneigd om te zeggen dat wie voor zijn plezier leest, een boek pakt. Maar klopt dat nog? Voor jongeren is het boek helemaal niet zo vanzelfsprekend, gewend als ze zijn aan computers, beeldschermen en iPods. 'De lineaire opvatting van lezen - je begint bij het begin en eindigt bij het einde - lijkt plaats te maken voor meer 'at random' lezen, meer hapsnap. Een andere manier van lezen dus', zegt Aad Meinderts, tot voor kort directeur van de Stichting Lezen, 'De generatie die is geboren na 1990, zal de voorkeur geven aan digitaal downloadgemak. (...) Ze neigen ook meer en meer naar visuele en non-lineaire verhalen, gewend als ze zijn aan het drieminuten- geweld van YouTube en de onbegrensde werelden van videogames. Als het boek de strijd om de aandacht aan wil gaan met die media, zal het meer moeten bieden dan letters op papier alleen.'

Internetontwikkelingen

Er is al een nieuwe generatie voor wie internet er altijd al geweest is. Tachtig procent van de Nederlandse huishoudens heeft internet. Hiervan beschikt 62 procent over een breedbandverbinding.

In 2006 vertelde meer dan de helft van de Nederlanders zich een leven zonder internet niet meer te kunnen voorstellen. Internet is de plek bij uitstek om kennis en informatie uit te wisselen. Die constatering heeft grote gevolgen voor het aanbod van de bibliotheek, zeker als je je op jongeren wilt richten.

Mediawijsheid

Medio 2005 heeft de Raad voor Cultuur het belang van mediawijsheid benadrukt: leren hoe je bewust, kritisch en actief kunt bewegen in een wereld waar alles om de media draait.

Het bibliotheekwerk heeft een wezenlijke taak bij het tegengaan van de 'digitale tweedeling' in de maatschappij. Het zal steeds meer gaan om het begeleiden, ondersteunen en faciliteren van burgers in het ontwikkelen van de vaardigheden om hun weg in de informatiemaatschappij te kunnen vinden. Ook buiten het onderwijs is een betrouwbare en laagdrempelige instantie nodig om burgers te kunnen 'gidsen': de bibliotheek.

Taalachterstanden en laaggeletterdheid

Zo'n 13 procent van de volwassen Nederlanders heeft moeite met lezen, schrijven of rekenen. Het gaat dan om zo'n anderhalf miljoen volwassenen. Bij ongeveer 7 procent van de jongeren van zestien tot negentien jaar kun je spreken van laaggeletterdheid. Laaggeletterd betekent dat iemand onvoldoende kan lezen, schrijven of rekenen om volwaardig aan de maatschappij te kunnen deelnemen.

Uit recent landelijk onderzoek is gebleken dat kinderen en allochtonen in Drenthe vergeleken met andere provincies een relatief grote taalachterstand hebben en dat hier sprake is van een grote mate van laaggeletterdheid in het algemeen. De provincie heeft het initiatief genomen om deze problematiek aan te pakken. De provinciale nota *Onderwijskansen in Drenthe 2008-2011* wil over tien jaar het onderwijsniveau in Drenthe tenminste op het landelijk niveau hebben.

Met allerlei projecten wordt geprobeerd taalachterstand en laaggeletterdheid actief aan te pakken. Bibliotheken komen bij dergelijke projecten steeds vaker in beeld.

De bibliotheek van 100 talenten

In het project *De bibliotheek van 100 talenten* ontwikkelde de Vereniging Openbare Bibliotheken een nieuw concept voor de jeugdbibliotheek. De vereniging probeert antwoord te krijgen op de vraag: hoe kun je de klassieke idealen van de bibliotheek met nieuwe werkvormen en strategieën verwezenlijken? De VOB ziet de jeugdbibliotheek van de toekomst als een laboratorium, een ideeënfabriek van en voor kinderen. Inmiddels worden de principes van *De bibliotheek van 100 talenten* landelijk al in een aantal bibliotheken toegepast. In Drenthe is bij de inrichting van de jeugdafdeling van de Bibliotheek Hogeveen rekening met deze principes gehouden. Ook de bibliotheek van Assen heeft vergevorderde plannen op dit punt.

Gamen in de bibliotheek

Om zich een game eigen te maken, móéten jongeren wel lezen. Gamen maakt jongeren 'taliger'. Games spelen kunnen jongeren in steeds meer bibliotheken. Bibliotheek DOK Delft begon ermee en zag de jeugd weer in de bibliotheek terugkomen. Het aanbieden van gaming blijkt aan te sluiten bij de belevingswereld van jongeren. Inmiddels zijn zo'n vijftig bibliotheken in Noord-Holland en Zuid-Holland begonnen met 4you!-pleinen die speciaal bedoeld zijn voor laaggeletterden op vmbo-niveau in de leeftijd van dertien tot achttien jaar. In Drenthe wordt al in enkele bibliotheken met gaming geëxperimenteerd.

Bevolkingskrimp

In een deel van Nederland treedt op dit moment al een bevolkingskrimp op.

In Drenthe gaat de bevolking na het jaar 2020 afnemen:

- 491.000 inwoners in 2010
- 496.000 inwoners in 2020
- 491.000 inwoners in 2030
- 474.000 inwoners in 2040

De krimp zal zich in Drenthe het eerst en het sterkst in de plattelandsgebieden voordoen. De situatie in de gemeente Emmen blijft nagenoeg gelijk. De bevolkingsaantallen in de stedelijke gemeenten Assen, Hogeveen en Meppel zullen blijven groeien. (Zie voor een overzicht de tabellen in Bijlage 2 en 3.)

2.2 Ontwikkelingen groep 0-4 jaar

Wet OKE

Op 1 augustus 2010 treedt de Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE) in werking. De wet wil voor meer en betere voorschoolse educatie in de kinderopvang en peuterspeelzalen zorgen. Belangrijk element is de scholing en bijscholing van de leidsters. Ook zegt de nieuwe wet dat gemeenten jonge kinderen met een taalachterstand activiteiten op het gebied van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) moeten aanbieden.

Zoals de plannen er nu uitzien, kunnen in 2011 alle 2,5- tot 4-jarige kinderen vier dagdelen per week deelnemen aan een VVE-programma. Zo'n ontwikkeling biedt uiteraard de nodige kansen voor de bibliotheken.

Lokale Educatieve Agenda

De Wet Onderwijsachterstandenbeleid verplicht gemeenten om een Lokale Educatieve Agenda (LEA) op te stellen. Uiteraard gebeurt dat in nauw overleg met het onderwijs, maar er zijn ook andere lokale partners aanwezig. Ook de bibliotheken zijn hier een belangrijke partij.

Belangrijke LEA-thema's voor de doelgroep 0-4 jaar zijn VVE, zorg in en om de school, ouderbetrokkenheid (opvoedingsondersteuning) en de doorgaande leerlijn.

Lokale netwerken leesbevordering

Sinds 2005 hebben de meeste Drentse gemeenten lokale leesbevorderingsnetwerken. Waar mogelijk wordt de aanpak verbreed naar de preventie van laaggeletterdheid. De netwerken blijken in de praktijk een goed middel om het beleid van gemeenten, scholen, bibliotheken en andere instellingen op elkaar af te stemmen. Als trekker van het netwerk is de bibliotheek verantwoordelijk voor de uitvoering.

2.3 Ontwikkelingen groep 4-12 jaar

Profilering scholen

De financiering van het basisonderwijs is onlangs ingrijpend gewijzigd. Sinds 2006 wordt op basis van het aantal leerlingen een lumpsumbedrag rechtstreeks aan de scholen overgemaakt. Een groot deel ervan kunnen scholen naar eigen wensen inzetten. Een school kan zelf beslissen of het geld wordt besteed aan een nieuwe leerkracht, een nieuwe leesmethode of aan het afnemen van diensten van de bibliotheek.

Een duidelijk gevolg van het nieuwe beleid is dat scholen zich steeds meer gaan profileren. De ene school kiest voor een cultuurprofiel, de andere legt het accent op ICT. Hoe kunnen ze zich van andere scholen onderscheiden?

Afname leerlingaantallen

De verwachte krimp van de leerlingenaantallen op de basisschool kan ervoor zorgen dat scholen onder druk komen te staan.

In Drenthe zal dit naar verwachting vooral in de plattelandsgebieden het geval zijn. Dit kan dit betekenen dat basisscholen daar onder de wettelijke opheffingsnorm zakken.

Sluiting van de school kan in zo'n dorp ook meteen betekenen dat de instandhouding van een multifunctionele accommodatie in gevaar komt. Dat heeft uiteraard ook gevolgen voor de bibliotheekvoorziening ter plaatse.

Brede scholen

Na een periode van pionieren lijkt de brede school in Drenthe uit te groeien tot een basisvoorziening voor dorpen en wijken. Met name in de nieuwe gezamenlijke accommodaties komt de samenwerking van de betrokken instellingen goed van de grond. Ook voor het aanbieden van dagarrangementen heeft de brede school laten zien meerwaarde te hebben.

Op dit moment spelen in vrijwel alle Drentse gemeenten bouw- en verbouwprojecten voor brede scholen. Veel van deze ontwikkelingen spelen in de buitengebieden. In veel projectgroepen brede school heeft ook de bibliotheek zitting.

E-learning

In het basisonderwijs worden traditionele leermiddelen steeds vaker vervangen door op ICT-gebaseerd materiaal. Denk aan het digitale schoolbord en e-learning via sites als www.teleblik.nl en www.schooltv.nl. Bibliotheken spelen hierop in met digitale leskisten.

Integratie mediatheek en bibliotheekwerk

Vroeger beheerden basisscholen zelf hun mediatheek en speelden de bibliotheken een adviserende rol op afstand. Tegenwoordig worden steeds meer schoolmediatheken in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs geheel vanuit de lokale bibliotheek georganiseerd.

Het gaat hierbij onder ander om:

- collectievorming
- ontsluiting collectie
- begeleiding personeel (leerkrachten, hulpouders of andere vrijwilligers)

Afstemming vraag vanuit het onderwijs

In de praktijk hebben leerkrachten vaak onvoldoende zicht op het aanbod van de bibliotheek. Andersom weten bibliotheekmedewerkers dikwijls niet goed welke vragen in het onderwijs leven. In plaats van aanbodgericht moeten bibliotheken vraaggericht gaan werken. Bibliotheken kunnen het onderwijs helpen bij het maken van keuzes. Belangrijk aspect hier is dat gemeenten de bibliotheken steeds vaker tot bepaalde keuzes dwingen. Het is van belang om ook dit aspect richting onderwijs te communiceren. Zo kunnen bezuinigingen op het gemeentelijke onderwijsbudget directe gevolgen voor de bibliotheek hebben, denk bijvoorbeeld aan de haltes van de bibliobus.

2.4 Ontwikkelingen groep 12-18 jaar

Vmbo en havo/vwo

Van de leerlingen in het voortgezet onderwijs bezoekt ongeveer 60 procent het vmbo en 40 procent de havo/vwo. Eenderde van de vmbo-leerlingen volgt de theoretische leerweg, eenderde de basisberoepsgerichte leerweg en ongeveer een kwart kiest voor de kaderberoepsgerichte leerweg.

Gebruik internet

Nagenoeg alle jongeren hebben thuis internet. Ze maken er vrijwel dagelijks gebruik van. Wekelijks zijn jongeren gemiddeld veertien uur online. Ze gebruiken internet vooral als communicatiemiddel. Vier van de zes belangrijkste internettoepassingen voor jongeren zijn sociaal van aard: e-mail, msn, online games en netwerksites als Hyves en Facebook.

Zoeken op internet

Overall in het voortgezet onderwijs wordt internet als informatiebron gebruikt.

Het idee dat jongeren gemakkelijk hun weg op internet weten te vinden en goed kunnen zoeken, moet naar het rijk der fabelen worden verwezen. Jongeren blijken zich vooral te laten leiden door de bovenste resultaten van Google. Ze zijn niet kritisch over de gevonden informatie. (*Zie voor meer achtergrondinformatie Bijlage 4*).

De bibliotheken spelen al een aantal jaren op dit verschijnsel in met de Nationale Jeugdkraker-competitie. Dit is een zoekwedstrijd om kinderen en jongeren beter te leren zoeken op internet.

Wikiwijs

Eind 2008 heeft voormalig minister Plasterk van Onderwijs zich positief uitgelaten over Wikiwijs. Het bevat gratis en voor iedereen toegankelijk lesmateriaal ontwikkeld door docenten. Uiteindelijk zouden alle leermaterialen op deze Wikipedia-achtige manier moeten worden aangeleverd. De bibliotheek zou onderdelen van een programma mediawijsheid ook in zo'n vorm kunnen aanbieden.

Maatschappelijke stages

Gewone stages zijn gericht op beroepsvorming, maatschappelijke stages hebben vooral karaktervorming tot doel. Met ingang van het schooljaar 2011-2012 wordt de maatschappelijke stage voor alle leerlingen van het voortgezet onderwijs verplicht ingevoerd. Vwo-leerlingen moeten 72 uur stage volgen, havo-leerlingen 60 uur en vmbo-leerlingen 48 uur. De maatschappelijke stages bieden bibliotheken de kans om jongeren aan zich te binden.

Cultuurkaart

Met de Cultuurkaart probeert de overheid sinds 2008 de cultuurparticipatie van leerlingen in het voortgezet onderwijs te stimuleren. Op de kaart staat een bedrag van 15 euro per leerling per schooljaar.

De Cultuurkaart kunnen leerlingen ook voor bibliotheekactiviteiten gebruiken. (Overigens moeten bibliotheken zich hier wel voor aanmelden.)

Profileren scholen

De fusiegolf in het Drentse voortgezet onderwijs lijkt tot stilstand gekomen. In de strijd om de leerlingen gaan scholen zich steeds nadrukkelijker profileren, zoals op het gebied van sport, cultuur en techniek (Technasium). Scholen kiezen steeds vaker voor vakoverstijgende projecten.

2.5 Ontwikkelingen groep 16-22 jaar

Leren om te leren

Mbo en hbo zijn de afgelopen jaren drastisch veranderd. Studenten maken hun eigen planning, bestuderen naar eigen inzicht de leerstof en bewaken de eigen voortgang. Veel meer dan vroeger organiseren studenten hun eigen leerproces. Kennis veroudert steeds sneller. Competenties zijn belangrijker dan louter kennis. Het is belangrijk dat studenten leren om te leren.

Elektronische leeromgeving

Meer nog dan in het voortgezet onderwijs speelt de elektronische leeromgeving (ELO) in het mbo en het hbo een belangrijke rol. Alles wordt vanuit één plek georganiseerd. Alle onderdelen zijn aan elkaar gekoppeld. ELO is webbased, dus vanuit elke plek via internet benaderbaar.

Integratie mediatheek en bibliotheekwerk

Veel mbo- en hbo-instellingen beschikken over een eigen mediatheek. Met de nieuwe EduWise-module van het bibliotheekstelsel BicatWise kunnen scholen niet alleen hun eigen collectie ontsluiten. Het systeem heeft de mogelijkheid om van de schoolmediatheek een uitleenpunt van de bibliotheek te maken.

Biebsearch

In Zwolle is het Biebsearch-project ontwikkeld. Volgens dit concept kunnen onder andere digitale producten van de bibliotheek aan de informatiesystemen van de ROC's gekoppeld worden. Studenten krijgen daarmee online de beschikking over een zeer goed toegeruste en toegankelijke informatiebron.

2.6 Individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Ouders en kinderen

De leesprestaties van kinderen zijn sterk afhankelijk van de betrokkenheid en het goede voorbeeld van de ouders. Ouders van kinderen na 1990 zijn zelf nog duidelijk in een 'leestraditie' opgevoed. Ze onderkennen ongetwijfeld het belang daarvan, maar toch stimuleren ze hun kinderen minder dan zij zelf vroeger werden gestimuleerd. Zelf besteden deze ouders ook minder tijd aan lezen. Ze zijn immers zelf ook gaan internetten... Het kan niet anders dan dat dit invloed heeft op de leeshouding van hun kinderen.

Voorzieningenniveau bibliotheken

De krimp in de bevolkingsgroei kan ertoe leiden dat dorpen in Drenthe hun basisschool kwijtraken. De ontwikkeling kan gevolgen hebben voor het voorzieningenniveau van bibliotheken. Als een school wegvalt, zal waarschijnlijk ook de haltes van de bibliobus daar komen te vervallen. Met de bezuinigingen op het onderwijsbudget die enkele gemeenten al hebben aangekondigd, lijken dergelijke ontwikkelingen een reëel probleem te worden.

Hoofdstuk 3 Interne analyse

3.1 Algemene ontwikkelingen

De gemeente is de primaire opdrachtgever van de basisbibliotheek. Het lokale bibliotheekbestuur is de opdrachtnemer. Het bibliotheekteam in de gemeente voert het beleid uit.

Als opdrachtgever zullen gemeenten moeten bepalen welke maatschappelijke effecten ze met de bibliotheek willen bereiken. Het spreekt voor zich dat bibliotheken graag willen weten voor welke dienstverlening ze gesubsidieerd worden. Met de Lokale

Educatieve Agenda (LEA) hebben gemeenten een instrument in handen om in nauw overleg met scholen en samenwerkingspartners als de bibliotheek het lokale onderwijsbeleid vorm te geven (*Zie ook paragraaf 2.2*). Ook echter op de overige beleidsterreinen zullen gemeenten duidelijkheid over hun beleidsvoornemens moeten verschaffen.

Steeds meer gemeenten werken met Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF). De gemeente als opdrachtgever en de bibliotheek als ondernemende opdrachtnemer leggen zich in een contract samen vast op de gewenste beleidsontwikkeling. Hiervoor ontvangt de opdrachtnemer subsidie.

Nieuw voor oud

De bibliotheeksector ziet zich geconfronteerd met een snel veranderende omgeving. De veranderingen dagen uit tot vernieuwing, maar ze zorgen ook voor een onzeker toekomstperspectief. Zelfs in deze dynamische omgeving lijkt de invulling van het jeugdbibliotheekwerk nog steeds sterk bepaald door een zekere traditie. Er zijn nog

steeds successen te melden, vooral op het gebied van de leesbevordering. Denk hier bijvoorbeeld aan het Leesvirusproject en de Kinderjury die de favoriete boeken van het afgelopen jaar uitkiest. Juist vanwege dat succes vinden bibliotheken het lastig om in hun aanbod te snijden. Op het gevaar af dat er geen of onvoldoende ruimte is voor nieuw beleid. 'Nieuw voor oud' blijkt in de praktijk lastig te realiseren. Toch is het maken van keuzes onvermijdelijk. De bibliotheek kan domweg niet alles blijven doen...

Andere competenties

Veel externe ontwikkelingen die in het vorige hoofdstuk aan de orde waren, vragen om andere kennis, vaardigheden en competenties van de mensen in het jeugdbibliotheekwerk. In het *Strategisch Plan 2008-2011* wordt hier in zijn algemeenheid bij stil gestaan. Het is wenselijk om dit ook specifiek voor het jeugdbeleid in kaart te brengen.

3.2 Ontwikkelingen groep 0-4 jaar

Lokale netwerken leesbevordering

Sinds 2004 heeft driekwart van de Drentse basisbibliotheken een lokaal netwerk leesbevordering. In zo'n netwerk zitten vertegenwoordigers van voorschoolse instellingen, basisscholen (leescoördinatoren) en scholen voor het voortgezet onderwijs. In de praktijk hangt de organisatie van het netwerk af van de gemeentelijke situatie.

Voorschoolse instellingen zijn over het algemeen goed in het netwerk vertegenwoordigd. Emmen heeft een apart netwerk voor voorschoolse instellingen.

In Assen en Hoogeveen wordt niet met netwerken leesbevordering gewerkt, maar zijn vergelijkbare netwerken georganiseerd rond de brede scholen.

Een interne evaluatie van Biblionet Drenthe (excl. Assen, Emmen en Hoogeveen) uit begin 2007 leert dat nagenoeg alle voorschoolse instellingen en basisscholen in een netwerk leesbevordering participeren. Meer dan driekwart van de deelnemende organisaties schrijft een schoolleesplan.

Grensoverschrijdende samenwerking

Gemeentegrenzen worden steeds vaker overschreden. Het project *Vanzelfsprekend* pakt de taalachterstanden bij 0 tot 4-jarigen in de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen en Coevorden gezamenlijk aan. Een ander voorbeeld is dat peuterspeelzalen en kinderdagverblijven meer en meer over de gemeentelijke grenzen heen met elkaar samenwerken en fuseren.

BoekStart

Het programma BoekStart bevordert het voorlezen aan jonge kinderen en kinderen én ouders samen van boeken laten genieten. Het programma is gebaseerd op Britse ervaringen met hun BookStart-programma. Daar ontvangen ouders drie keer een boekenpakket vóór hun kind naar school gaat. Uit onderzoek naar de resultaten daar blijkt dat BookStart-kinderen met een voorsprong aan het lees- en taalonderwijs beginnen en dat ze deze gedurende hun schoolloopbaan weten te behouden.

Het Nederlandse BoekStart-programma wil ouders van baby's intensief met boeken en lezen in aanraking brengen.

De bibliotheken werken nauw samen met gemeenten en consultatiebureaus. In Drenthe nemen bijna alle gemeenten al aan BoekStart deel. In 2011 zal dat met alle twaalf gemeenten het geval zijn.

3.3 Ontwikkelingen groep 4-12 jaar

Doorgaande Leeslijn

Met de Doorgaande Leeslijn bieden de Drentse bibliotheken met name voorschoolse instellingen en basisscholen een pakket producten leesbevordering aan. Ze kunnen per leeftijd/leerjaar een keuze uit verschillende producten maken. In 2004 heeft de landelijke adviesorganisatie CPS de Doorgaande Leeslijn van (toen nog) PBc Drenthe een 8 als rapportcijfer gegeven. Inmiddels vindt ook een internetproduct als leesvirus.nl afname tot ver buiten de provinciegrenzen.

EduWise

Meer dan de helft van de Drentse basisscholen gebruikt op dit moment nog Educat-software voor het organiseren van de schoolmediatheek. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze scholen gaan werken met de EduWise-module van BicatWise. EduWise maakt het mogelijk om scholen op het automatiseringsnetwerk van de bibliotheken aan te sluiten. Dit heeft een groot aantal voordelen:

- De relatie tussen scholen en bibliotheken wordt hechter.
- Er kunnen gemakkelijk media tussen scholen en bibliotheken worden uitgewisseld.
- Scholen krijgen digitale toegang tot het Drentse netwerk van bibliotheken (met mogelijkheden van leenverkeer).
- Scholen krijgen een voor kinderen ontworpen zoekinterface. De interface krijgt ook een aantal tools voor leesbevordering (leeslogboekjes, leesclubs, leesvrienden, boekverslagen maken, boeken waarderingen geven).
- De volledige digitale content van het bibliotheekstelsel komt voor de scholen beschikbaar.
- De scholen worden ontlast van het systeembeheer.

Het ontwikkelen van een nieuwe, hechtere relatie betekent uiteraard ook dat de bibliotheek in dit nieuwe concept moet gaan investeren. Bibliotheken zullen scholen meer begeleiding moeten bieden.

Bibliobussen

In het landelijk gebied is de bibliobus een belangrijke bibliotheekvoorziening. Door een laagdrempelig karakter en stopplaatsen dichtbij scholen weten de bibliobussen een hoog gebruik bij de jeugd te realiseren. In 2009 was van alle 'busleden' bijna 88 procent jeugdlid. De bibliobussen noteerden dat jaar ruim een half miljoen uitleningen. Dat is ruim 10 procent van het totale aantal in Drenthe.

Er is enigszins een tweedeling ontstaan in het gebruik van de bibliobus in de kleine kernen. Het aantal volwassen bezoekers is aan het afnemen, vooral als gevolg van de digitalisering en de toenemende mobiliteit. Het belang van de bibliobussen voor de scholen daarentegen neemt steeds verder toe. Eind 2009 waren er van de 162 halteplaatsen maar liefst 132 haltes bij scholen. Bij de meeste van deze basisscholen staat de bibliobus bij wijze van spreken op het lesrooster.

De bibliobusvoorziening heeft een gemeentelijke en een provinciale component. Inhoudelijk is de gemeente verantwoordelijk, terwijl de planning en organisatie provinciaal geregeld is. Het is wenselijk om de organisatie waar mogelijk te vereenvoudigen.

3.4 Ontwikkelingen groep 12-18 jaar

Leesbevordering

Bij voorschoolse instellingen en basisscholen hebben de bibliotheken via lokale netwerken leesbevordering goede mogelijkheden om op het leesonderwijs in de gemeente in te spelen.

Bij het voortgezet onderwijs, dat op een ander niveau georganiseerd is, ligt dat moeilijker. Veel hangt daar af van toevallige contacten en welwillende teams. De ervaring leert dat als scholen en bibliotheken elkaar eenmaal hebben weten te vinden, de contacten doorgaans meteen een stuk gemakkelijker verlopen.

Cultuureducatie

In vele gemeenten is de bibliotheek betrokken bij cultuureducatieprojecten als Kunstmenu. Ook erfgoed staat de laatste tijd sterk in de belangstelling. De rol van de bibliotheek bij de cultuureducatie in basisonderwijs en voortgezet onderwijs is aan het veranderen van een uitvoerende naar een coördinerende rol. Nieuwe, vaak digitale projecten doorbreken de grenzen tussen de verschillende disciplines. Zo richt Plan H van de bibliotheek Hoogeveen zich op het betrekken van jongeren bij gemeentelijke ontwikkelingen (www.planhoogeveen.nl). Het is een voorbeeld van een geïntegreerd project met elementen als media-educatie, een vakoverstijgende aanpak en aandacht voor erfgoed.

3.5 Ontwikkelingen groep 16-22 jaar

Contacten mbo

De Drentse bibliotheken onderhouden de contacten met het Drenthe College en het Alfa-college. Er worden onder andere gesprekken gevoerd over de informatiebehoefte van studenten/deelnemers, ICT- en marketing-mogelijkheden en programma's mediawijsheid.

Contacten hbo

De hoofdvestiging van Stenden Hogeschool is Emmen. Er zijn pabo's in Assen en Meppel.

De mediatheken van de Stenden-vestigingen zijn opgenomen in het automatiseringsnetwerk van de Drentse bibliotheken.

De bibliotheek krijgen regelmatig pabo-studenten op bezoek. Bibliotheek Assen werkt bijvoorbeeld met pabo-studenten samen in het project *Voorleeskaravaan*.

3.6 Individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Lage drempels

In Drenthe is iedereen tot zijn of haar negentiende jaar gratis lid van de bibliotheek. Om de drempel voor individuele jeugdige bibliotheekbezoekers extra laag te maken kunnen ze naast boeken ook gratis materialen als cd's, cd-roms, en dvd's lenen. Ook betalen ze geen reserveringskosten.

Inspelen op jeugdige bezoekers

Tot voor kort bezochten kinderen in de basisschoolleeftijd de bibliotheek nog geregeld. In het voortgezet onderwijs haakte per leeftijdsjaar steeds een deel af. Uit de cijfers van Biblionet Drenthe blijkt dat jeugdige bibliotheekbezoekers tegenwoordig op steeds jongere leeftijd afhaken. Dit klopt met het landelijke beeld. Lag de top van het aantal leden vroeger rond twaalf jaar, nu beginnen jeugdleden al na hun tiende jaar uit beeld te verdwijnen.

Jeugdleden zeggen niet meer te komen omdat ze de bibliotheek saai, ouderwets en in elk geval niet 'cool' vinden. Slechts enkele bibliotheken hebben hierop een antwoord weten te vinden. Hoe benader je het probleem? 'Veel bibliotheken zijn blijven steken in het benadrukken van literaire geletterdheid', stelt de filosoof Paul Bottelberghs. Hij vervolgt: 'Wie vandaag in de maatschappij wil deelnemen, wie wil communiceren met zijn vrienden, wie zich wil informeren, wie wil leren, of zich wil ontspannen, moet zich multimediaal kunnen uitdrukken.'

Multimediale geletterdheid is nu even belangrijk als klassieke geletterdheid vroeger was.'

Veel bibliotheken ademen nog steeds vooral de sfeer van lezen. Bibliotheken die in het kader van *De bibliotheek van 100 talenten* veranderen in een 'ideeënfabriek van en voor kinderen', trekken wél kinderen. Ook de bibliotheken die bijvoorbeeld op het gamen inspelen, weten weer individuele jeugdige bezoekers te trekken.

Hoofdstuk 4

Sterke en zwakke punten huidig jeugdbeleid

4.1 SWOT-analyse algemeen

Sterktes

- imago jeugdbibliotheekwerk in het onderwijs
- gratis lidmaatschap
- goede spreiding bibliotheken en haltes bibliobussen
- betrouwbaarheid

Zwaktes

- onvoldoende kennis en ervaring mediawijsheid medewerkers
- onduidelijkheid in beleid richting scholen, geen heldere keuzes
- onvoldoende ruimte vernieuwing aanbod (formatie, middelen)
- generen extra middelen

Kansen

- veel aandacht en geld voor wegwerken taal-achterstanden en laaggeletterdheid
- door veranderend mediagebruik meer vraag naar 'ordering' informatie
- mediawijsheid als maatschappelijke taak bibliotheken
- ontwikkeling nieuw beleid gemeenten (BCF, LEA)
- aanhaken bij nieuwe ontwikkelingen als *De bibliotheek van 100 talenten* en gaming
- versterken rol bibliotheek door betrokkenheid bij brede school en MFA

Bedreigingen

- in belang afnemen traditionele leesgeneratie
- 'niet cool' imago bibliotheek bij kinderen en jongeren

- onvoldoende duidelijk wat bibliotheken
- tegenover terugloop in leden en uitleningen stellen
- brede scholen en MFA's die niet 'bottom-up' gedragen worden
- geen nieuw aanwas personeel ('jonge honden') vanuit de opleidingen

4.2 SWOT-analyse 0-4 jaar

Sterktes

- goede infrastructuur leesbevordering: één netwerk, nauwe banden met instellingen, korte lijnen
- bibliotheek graag geziene samenwerkings-partner (bij reguliere dienstverlening en in specifieke projecten leesbevordering)

Zwaktes

- netwerk leesbevordering onvoldoende beleidsmatig benut
- rol bibliotheek bij taalontwikkeling en achterstandenbeleid onvoldoende bekend

Kansen

- aandacht overheid voor VVE
- aanhaken bij de LEA (o.a. door koppeling aan lokaal LBV-netwerk)
- aanhaken bij MFA-ontwikkelingen en dagarrangementen

Bedreigingen

- afname aantallen kinderen

4.3 SWOT-analyse 4-12 jaar

Sterktes

- goede infrastructuur leesbevordering: één netwerk, nauwe banden, korte lijnen met instellingen
- Doorgaande Leeslijn doelgericht en systematisch instrument leesbevordering
- goede infrastructuur (logistiek, ICT-netwerk)
- ondersteuning schoolmediatheek 50 procent scholen

Zwaktes

- moeilijk komen tot beleidsmatige keuzes ('nieuw ten koste van oud') met als gevolg onvoldoende ruimte voor vernieuwing aanbod
- imago probleem bibliobussen: te veel bibliotheek, te weinig instrument basisscholen

Kansen

- digitale mogelijkheden van de bibliotheek aanbieden aan scholen
- aanhaken bij LEA (o.a. door koppeling aan lokaal LBV-netwerk)
- toenemend gebruik digitale materialen scholen
- ruimte eigen beleid basisscholen door lumpsumfinanciering
- integreren schoolmediatheken in Drents Netwerk Bibliotheken
- aanhaken bij ontwikkelingen brede school en MFA
- leerkrachten mediawijs maken

Bedreigingen

- afname leerlingenaantallen
- afname interesse voor lezen boeken
- onvoldoende beeld bij leerkrachten over digitale mogelijkheden bibliotheek
- opheffing haltes bibliobussen

4.4 SWOT-analyse 12-22 jaar

Sterktes

- goede infrastructuur (logistiek, ICT-netwerk)
- goede bekendheid bij kinderen in onderbouw

Zwaktes

- contacten met voortgezet onderwijs, mbo en hbo onvoldoende georganiseerd en niet structureel
- klantvraag (vanuit opleiding en leerling/studenten) onvoldoende bekend
- imago bibliotheek als traditionele, behoudende organisatie

Kansen

- ontwikkelen maatschappelijke stages om jongeren aan de bibliotheek te binden
- ombouw schoolmediatheken tot 'vestigingen' van de bibliotheek
- toenemend gebruik digitale materialen scholen en opleidingen
- integratie bibliotheek-website in elektronische leeromgeving c.q. intranet scholen en opleidingen

Bedreigingen

- afname aantallen leerlingen en studenten
- afname interesse voor lezen boeken
- imago bibliotheek als 'niet cool'

4.5 SWOT-analyse individuele jeugdige bibliotheekbezoekers

Sterktes

- goede infrastructuur bibliotheken (logistiek, ICT-netwerk)
- gratis reserveren en gratis lenen cd's en dvd's

Zwaktes

- afname interesse voor lezen boeken
- imago bibliotheek als 'niet cool', niet aansluiten bibliotheek bij talenten en belangstelling kinderen en jongeren
- te eenzijdige focus op lezen, onvoldoende inspelen op plaats muziek, film en games in beleving kinderen en jongeren

Kansen

- inspelen in dienstverlening en inrichting op multimediale geletterdheid
- voortbouwen op succes *De Bibliotheek van 100 talenten*
- gebruikmaken mogelijkheden gaming (publiekstrekker, bevorderen 'taligheid')

Bedreigingen

- structureel afnemend bezoek kinderen en jongeren
- door bevolkingskrimp minder basisscholen en dus minder bibliobushaltes

Hoofdstuk 5

De contouren van het nieuwe jeugdbeleid

5.1 Visie en missie jeugdbeleid

In het *Strategisch Plan 2008-2011* van het Drents Netwerk Bibliotheken staan de missie van de organisatie en de visie hoe deze gestalte te geven. Missie en visie komen terug in de lokale beleidsplannen. Evenzeer zijn de keuzes in het jeugdbeleid gebaseerd op dit Strategisch Plan.

Visie jeugdbeleid

Ook voor kinderen en jongeren blijft de bibliotheek in de toekomst een gemakkelijk toegankelijke plek. Ze dient als aanbieder van informatie en als inspiratiebron. Wel zal het aanbod van de bibliotheek beter op de vraag van kinderen en jongeren moeten worden afgestemd.

- **Visie op de prijs: geen drempel**

De bibliotheken zijn toegankelijk voor alle kinderen en jongeren. Ze zijn aantrekkelijk voor de doelgroep. Het lidmaatschap tot negentien jaar is gratis en het is gemakkelijk te verkrijgen. De bibliotheken hanteren een eenduidig tarievenstelsel.

- **Visie op de plaats: the place to be**

De bibliotheken volgen een tweesporenbeleid in hun benadering van kinderen en jongeren: (a) in de context van de school en (b) als individueel bibliotheeklid (in de bibliotheek en virtueel).

Ten aanzien van (a) willen de bibliotheken participeren in de elektronische leeromgeving op scholen. Voor (b) betekent dit dat de bibliotheken een goede spreiding van voorzieningen willen en dat de plek uitnodigt tot bezoek, deelname en ontmoeting. Dat de bibliotheek bruist van activiteiten en dat ze zich

fysiek en virtueel ontwikkelt tot 'the place to be'.

- **Visie op het product: betrouwbaar**

De bibliotheken bieden betrouwbare informatie die zowel in de bibliotheek en op school als via

internet gemakkelijk te vinden is. Ze willen de interactie met kinderen en jongeren bevorderen om de betrokkenheid van de doelgroep bij 'hun' bibliotheek te vergroten. De bibliotheken willen goede service bieden met diensten die aansluiten bij de vraag van huidige internetgeneratie: gemakkelijk, toegankelijk en snelle levering.

- **Visie op het personeel: betrokken**

De bibliotheken werken met betrokken, innovatieve en competente medewerkers. De medewerkers geven invulling aan het cultureel ondernemerschap van de bibliotheek. Ze maken de bibliotheek (meer) zichtbaar. De medewerkers zijn proactief. Ze zijn gericht op samenwerking en het bieden van service aan kinderen en jongeren. De medewerkers van de bibliotheken en geloven in hun zaak.

- **Visie op de promotie: planmatig**

De bibliotheken gaan planmatig aan marketing en communicatie doen. Ze treden actief naar buiten. De bibliotheken zoeken de kinderen en jongeren op en betrekken hen bij beleid en dienstverlening om zichzelf beter te kunnen positioneren.

Missie jeugdbeleid

Het Drents Netwerk Bibliotheken heeft de volgende missie geformuleerd voor het jeugdbeleid van de komende jaren:

De bibliotheek biedt informatie en cultuur, ze biedt inspiratie en interactie. Drentse kinderen en jongeren ervaren de meerwaarde van de bibliotheek. Ze maken er in toenemende mate gebruik van, in de bibliotheek zelf, op school en thuis (digitaal).

5.2 **Speerpunten jeugdbeleid**

In het Strategisch Plan van het Drents Netwerk Bibliotheken staan drie speerpunten:

- samenwerken met lokale partners en nieuwe functies bij de bibliotheek binnenhalen (functionele verbreding)
- vorm geven aan diensten en producten van de bibliotheek in relatie tot internet en aanverwante ontwikkelingen (Digitale Bibliotheek)
- marketing gebruiken om beter op de markt in te spelen, beter met de klanten te communiceren en de bibliotheek als merk te benadrukken

De keuzes in het beleid voor kinderen en jongeren sluiten hier goed op aan. Op basis van de SWOT-analyses in het vorige hoofdstuk en de visie en missie in de voorgaande paragraaf, komen in het jeugdbeleid drie speerpunten naar voren:

- leespromotie
- laaggeletterdheid
- mediawijsheid

Leespromotie betekent gerichte marketing. Voor laaggeletterdheid is samenwerking met lokale partners een voorwaarde. Mediawijsheid heeft natuurlijk alles te maken met de Digitale Bibliotheek.

Hoofdstuk 6 Beleidskeuzes en te realiseren resultaten

6.1 Beleidskeuzes op basis van het instrument ‘product’

In de vier paragrafen van dit hoofdstuk zijn de beleidskeuzes uitgewerkt aan de hand van de vier instrumenten in de marketingmix: product, plaats, promotie en prijs, ofwel de vier P's. Steeds wordt zo concreet mogelijk aangegeven welke resultaten we op dat punt willen boeken.

Leespromotie

Leespromotie is een kernfunctie van de bibliotheek. De bibliotheken willen de leespromotie intensiveren en optimaliseren. Er komen producten voor kinderen en jongeren die beter bij hun behoefte aansluiten. De huidige producten zijn te veel op lezen en op school gericht.

De bibliotheken gaan kinderen en jongeren betrekken bij de inrichting van de (digitale) dienstverlening. Dit gebeurt onder andere door jeugdpanels in te stellen. Ook gaan de bibliotheken experimenteren met gaming (zie verderop).

Resultaten

- Het bereik van de bibliotheek onder kinderen en jongeren (tot 18 jaar) is in 2011 tenminste gelijk gebleven aan het bereik in 2009 (vaststellen via aantallen leden en deelname aan activiteiten).
- Het aantal uitleningen van jeugdmaterialen is in 2011 tenminste hetzelfde als in 2009.
- Er komen vóór 2012 tenminste twee nieuwe activiteiten, onder andere op basis van de uitkomsten van de jeugdpanels.

Media-educatieve projecten

De bibliotheken gaan bestaande projecten uitbreiden en nieuwe projecten opzetten die de grenzen tussen disciplines doorbreken.

Op deze manier ontstaan interessante nieuwe combinaties van literatuur, media-educatie, mediawijsheid en eventueel erfgoed. Een goed voorbeeld is Plan H van Bibliotheek Hoogeveen (zie paragraaf 3.4).

Resultaten

- Er komen vóór 2012 naast Hoogeveen bij twee andere gemeenten media-educatieve projecten waarbij de bibliotheek ingeschakeld wordt om gemeentelijk beleid uit te voeren.
- Media-educatieve projecten leveren een bijdrage aan de resultaten die bij leespromotie zijn geformuleerd.

Gaming

De mogelijkheid om er te kunnen gamen maakt de bibliotheek voor jongeren weer aantrekkelijker. Daarnaast kan gaming als leesstimulus worden ingezet.

In een aantal gemeenten wordt op dit moment al geëxperimenteerd met gaming in de bibliotheek. Op basis van deze experimenten en landelijke ervaringen wordt een plan gemaakt hoe de Drentse bibliotheken gaming kunnen inzetten.

Resultaten

- De verblijfsduur van jongeren in de bibliotheek is naar het oordeel van de vestigingsleider zichtbaar toegenomen.
- Gaming levert een bijdrage aan de resultaten die bij leespromotie en media-educatieve projecten zijn geformuleerd.

Laaggeletterdheid

Drenthe kampt met een relatief grote taalachterstand bij kinderen en allochtonen. Er is in het algemeen sprake van een grote mate van laaggeletterdheid. De provincie heeft de ambitie dat over tien jaar het onderwijsniveau in Drenthe tenminste op landelijk niveau ligt. Dit voornemen sluit naadloos aan op de visie van de Drentse bibliotheken.

De bibliotheken willen een onmisbare partner in het lokale educatief beleid zijn. Waar mogelijk nemen ze deel aan de Lokale Educatieve Agenda (LEA). De bibliotheken gaan hun producten en diensten voor de aanpak van taal- en leesachterstanden verbeteren.

Resultaten

- Het gebruik van producten voor de doelgroep laaggeletterden is in 2011 met 10 procent gegroeid vergeleken met 2009.
- Eind 2011 zijn in tenminste acht van de twaalf Drentse gemeenten de bibliotheken vertegenwoordigd in de Lokale Educatieve Agenda (of een vergelijkbaar overleg).

Mediawijsheid

Jongeren lijken ICT-vaardig te zijn, maar dit hoeft bijvoorbeeld niet te betekenen dat ze ook goed op internet kunnen zoeken. Het aanleren van zoekvaardigheden is één aspect van mediawijsheid. Hetzelfde geldt voor bewustwording van de rol van de media. De Drentse bibliotheken ontwikkelen een programma mediawijsheid voor leerlingen/studenten en leerkrachten in voortgezet onderwijs, mbo en hbo, gefaseerd en onderling op elkaar afgestemd. Om gebruik te kunnen maken elkaars kennis en ervaring wordt waar mogelijk samengewerkt met anderen (Biblionet Groningen, Overijsselse Bibliotheekdienst).

Ook het basisonderwijs krijgt een programma mediawijsheid dat verbonden wordt met de Doorgaande Leeslijn.

Zoals multimediale geletterdheid in de plaats komt van literaire geletterdheid, komt er een doorgaande multimediale lijn in plaats van een lijn specifiek op lezen en leesbevordering gericht. In de doorgaande multimediale lijn staat per leerjaar aangegeven welke activiteit waarom plaatsvindt. Ook wordt aangegeven hoe ze aansluiten op de referentieniveaus die per leerjaar aangeven wat leerlingen moeten kennen en kunnen.

Resultaten

- Met ingang van schooljaar 2011-2012 wordt in het basisonderwijs gestart met de invoering van de doorgaande multimediale lijn.
- De helft van de diensten en activiteiten in de Doorgaande Leeslijn heeft in 2012 een digitale of multimediale component.
- Met ingang van schooljaar 2011-2012 wordt door 25 procent van de scholen in voortgezet onderwijs, mbo en hbo (een deel van) een programma mediawijsheid afgenomen.

Schoolbieb

De website www.schoolbieb.nl is een landelijke site met dossiers over onderwerpen en vakken die bij de dagelijkse praktijk aansluiten. De doelgroepen van Schoolbieb zijn basisonderwijs (vanaf groep 5), voortgezet onderwijs, mbo en volwasseneneducatie.

Sinds 2009 steken de Drentse bibliotheken geen uren meer in Schoolbieb. Het is onduidelijk of Schoolbieb blijft voortbestaan en in welke vorm en omvang. In de loop van 2010 komt er meer duidelijkheid.

Resultaat

- Als een doorstart van Schoolbieb mogelijk blijkt, gaan de Drentse bibliotheken overwegen om er weer aan deel te nemen.

6.2 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'plaats'

Benadering als individueel lid in de bibliotheek

Om ervoor te zorgen dat de bibliotheek 'the place to be' wordt, gaan de bibliotheken met kinderen en jongeren overleggen. Het gaat niet alleen over diensten en producten, maar ook over de inrichting van de bibliotheken.

Voortbordurend op *De bibliotheek van 100 talenten* worden kinderen en jongeren bij de herinrichting betrokken. Eventueel kunnen ze ook een deel van de uitlening verzorgen (het zogeheten Hoornse model).

Resultaten

- In aanvulling op de (her)inrichting van de bibliotheken volgens het *Huisstijlhandboek* van Aat Vos en de zogeheten Retailprincipes vormt elke bibliotheekvestiging een jeugdpanel/klankbordgroepje. Het panel komt met suggesties voor een nieuwe inrichting van de bibliotheek. Hun aanbevelingen maken deel uit van het verbeterplan van de bibliotheek.
- De uitvoering van het verbeterplan moet tot 10 procent meer jeugdige bezoekers leiden. Dit wordt vastgesteld door een week lang in het najaar 2010 de jeugdige bezoekers te turven en dat in het najaar 2011 te herhalen.
- Het aantal uitleningen van jeugdmaterialen is in 2010 en 2011 tenminste gelijk aan het aantal in 2009.

Benadering via scholen: Bieb op school

De Drentse bibliotheken werken met één goed ontwikkeld ICT-netwerk. Het is relatief eenvoudig

om de schoolmediatheken van voortgezet onderwijs, mbo en hbo in dit netwerksysteem op te nemen als 'vestiging' van de basisbibliotheek in de gemeente.

De Drentse bibliotheken willen met alle scholen in het voortgezet onderwijs, het mbo en het hbo in Drenthe een strategische samenwerking aangaan. De samenwerking omvat naast de integratie van de schoolmediatheken de integratie van de website van de bibliotheken in de elektronische leeromgeving van de school. In een speciale zoekinterface wordt alle voor de leerlingen en studenten relevante content geïntegreerd. Voor de basisscholen komt er een leerlingenportal als onderdeel van EduWise. Het pakket is de opvolger van Educat. Leerlingen kunnen de portal in de toekomst gebruiken als zoekinterface voor collecties en digitale content. Ook biedt hij gepersonaliseerde informatie en zogeheten Web 2.0-functies. De laatste kunnen onder meer worden toegepast bij activiteiten rond leesbevordering, media-educatie en mediawijsheid.

Resultaten

- Eind 2011 heeft één gemeente een project waarin de integratie van de bibliotheek-website in de school-ELO (of het intranet van de school) is gerealiseerd.
- In samenwerking met het Drenthe College en/of het Alfa-college komen er twee pilots: een pilot met een fysieke bibliotheekvestiging in een school en een pilot met een digitale vestiging.
- Eind 2011 is 75 procent van de gebruikers van het huidige Educat-pakket overgestapt op EduWise.

Benadering via scholen: bibliobussen

De bibliobussen zorgen voor een belangrijke bijdrage aan de drie hoofddoelstellingen van het jeugdbeleid: leespromotie, laaggeletterdheid en mediawijsheid. Feitelijk zijn de bibliobussen een verlengstuk van de scholen.

De leerkrachten van de 'busscholen' zijn zeer tevreden over de voorziening.

Recent klanttevredenheidsonderzoek (eind 2008) onder deze laat de bibliobussen een 9 scoren op 'belang' en een 8,2 op 'tevredenheid'.

Resultaten

- De bibliotheken blijven met de bibliobussen inzetten voor een goede leesomgeving en leespromotionele activiteiten in nauwe samenwerking met de scholen. De organisatorische verantwoordelijkheid in het kader van het jeugdbeleid wordt ondergebracht bij de basisbibliotheek.
- Van de gebruikers van de bibliobus bestaat 80 procent uit kinderen en jongeren. De inrichting van de bus wordt meer toegesneden op de jeugd. Net als bij de bibliotheken worden hier het *Huisstijlhandboek* van Aat Vos en de zogeheten retailprincipes gehanteerd.

Benaderen als individueel lid via internet

Kinderen en jongeren verwachten 'hun' bibliotheek vooral ook op internet aan te treffen. De groep 4- tot 12-jarigen krijgt een 'eigen' bibliotheek-website. De functionaliteit hiervan kan deels overgenomen worden uit de leerlingenportal en uit bestaande content en websites (Leesplein, Leesfeest).

De inrichting van de nieuwe site zal zoveel mogelijk aangepast worden aan de wensen en ideeën van de kinderen. Ook hier worden het *Huisstijlhandboek* van Aat Vos en de zogeheten retailprincipes gehanteerd.

Resultaat

- De doelgroepwebsite 4-12 jaar is eind 2010 in de lucht. In 2011 trekt de site 30 duizend unieke bezoekers.

6.3 Beleidskeuzes op basis van het instrument 'promotie'

PR-plan jeugdbibliotheek

De jeugdbibliotheek is een deskundigheidscentrum waar leerkrachten en samenwerkingspartners terecht kunnen voor een aantal diensten en producten:

- afstemming van vraag en aanbod (beleidsmatig en uitvoerend) op het gebied van leesbevordering, laaggeletterdheid, media-educatie en cultuur
- coördinatie en beheer schoolcollecties
- helpdesk voor Educat en EduWise
- participatie in nieuwe ontwikkelingen (Brede School, dagarrangementen, zelfstandig leren)
- deskundigheidsbevordering leescoördinatoren

In een nieuw PR-plan zullen deze diensten en producten systematisch aan bod komen.

Resultaat

- Het aantal scholen dat van de educatieve dienstverlening van de bibliotheken gebruikmaakt, blijft tenminste gelijk aan het aantal in 2009: Biblionet 177 scholen, Emmen 72 scholen, Assen 28 scholen en Hoogeveen 32 scholen.

Jeugdbibliotheek in het nieuws

De jeugdbibliotheek moet zichtbaarder worden door haar 'best practices' beter voor het voetlicht te brengen (rechtstreekse contacten, persberichten, internet). Denk aan onderwerpen als voorleesuurtsjes voor kleuters, workshops poëzie en taal, het Kinderpersbureau, de (mogelijke) rol in Cultuurmenu en allerlei 'crossmediale' en multimediale projecten.

De jeugdspecialisten voeren deze promotionele taak uit. Web 2.0-toepassingen bieden goede mogelijkheden om hier handen aan voeten aan te geven.

Resultaat

- Een stijging van het aantal uitingen in de media met 10 tot 20 procent draagt bij aan het bijstellen van het imago van de jeugdbibliotheek. Mogelijk komt er in 2011 al een nieuw imago-onderzoek. Het kan tevens als nulmeting bij de start van het nieuwe jeugdbeleid worden gebruikt.

6.4 Beleidskeuzes op basis van het instrument ‘prijs’

In Nederland geldt als algemene regel dat jeugdleden tot zestien jaar geen contributie voor hun bibliotheeklidmaatschap betalen. Biblionet Drenthe hanteerde altijd al achttien jaar als grens van het gratis lidmaatschap.

Dit is bij de invoering van het nieuwe prijsbeleid begin 2009 met één jaar uitgebreid tot negentien jaar.

De kosten voor dienstverlening aan scholen worden deels aan hen doorberekend. Scholen betalen voor het lidmaatschap van de educatieve dienst. Op dit moment bestaan er historisch gegroeide verschillen in wat scholen daarvoor betalen.

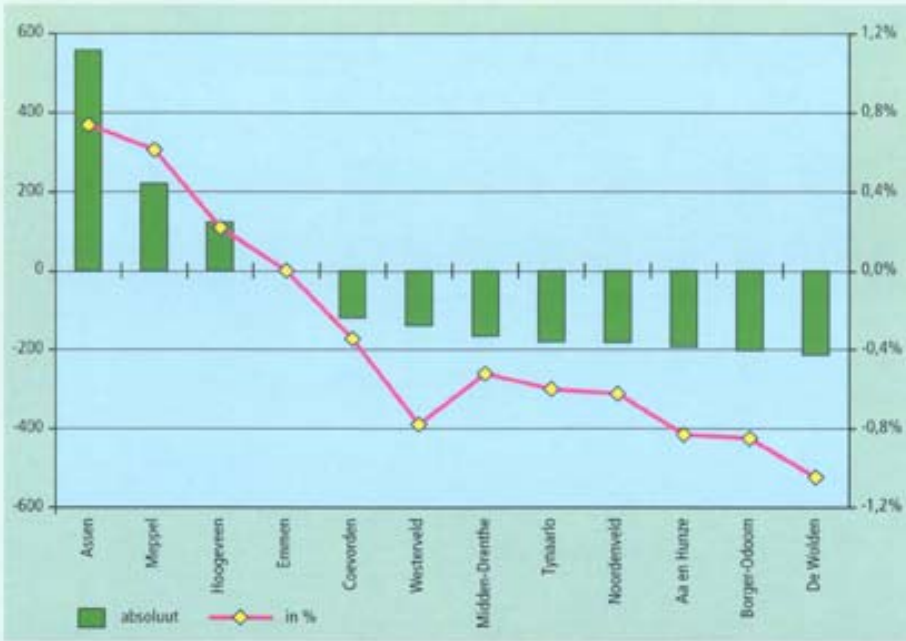
Resultaat

- Conform het uniforme prijsbeleid voor individuele leden worden ook de tarieven voor dienstverlening aan scholen met ingang van het schooljaar 2011-2012 geharmoniseerd. Uniformiteit draagt bij aan transparantie en efficiency.

Bijlage I

Bevolkingsprognose Drenthe

grafiek 14 Ontwikkeling bevolking Drentse gemeenten, absoluut en in %, gemiddeld per jaar in de periode 2009-2039.

grafiek 15 Toename van het aantal inwoners per 1.000 van de gemiddelde bevolking in de periode 2010-2039

gemeente	leeftijd	Aantal inwoners per 1 januari				Toename aantal inwoners	
		2010	2020	2030	2040	in de periode 2010-2039	
						abs.	in %
Noordenveld	4-11	3010	1830	1440	1230	-1780	-59,1
	12-15	1540	1250	870	740	-800	-51,9
	16-19	1430	1370	870	760	-670	-46,9
	totale bevolking	31.060	30.350	28.370	25.400	-5660	-18,2
Tynaarlo	4-11	3010	2080	1960	1540	-1470	-48,8
	12-15	1660	1350	1100	980	-680	-41,0
	16-19	1550	1380	1030	980	-570	-36,8
	totale bevolking	32.120	31.280	29.530	26.530	-5590	-17,4
Westerveld	4-11	1800	1400	1160	950	-850	-47,2
	12-15	890	780	630	550	-340	-38,2
	16-19	840	810	620	540	-300	-35,7
	totale bevolking	19.300	18.590	17.250	15.040	-4260	-22,1
De Wolden	4-11	2470	1410	990	970	-1500	-60,7
	12-15	1260	990	600	560	-700	-55,6
	16-19	1160	1130	670	560	-600	-51,7
	totale bevolking	23.390	21.730	19.380	16.820	-6570	-28,1
Drenthe	4-11	48360	40460	38240	37490	-10870	-22,5
	12-15	24130	22510	20080	19850	-4280	-17,7
	16-19	22880	23510	19600	19050	-3830	-16,7
	totale bevolking	491.040	496.160	490.810	474.450	-16590	-3,4

Bijlage 2 Onderwijs- en bevolkingstabellen

6 Prognose van de bevolking naar leeftijd in verband met onderwijsvoorzieningen

gemeente	leeftijd	Aantal inwoners per 1 januari				Toename aantal inwoners	
		2010	2020	2030	2040	in de periode 2010-2039	
						abs.	in %
Aa en Hunze	4-11	2470	1660	1290	1120	-1350	-54,7
	12-15	1250	1070	720	700	-550	-44,0
	16-19	1180	1140	740	710	-470	-39,8
	totale bevolking	25.550	24.270	22.210	19.640	-5910	-23,1
Assen	4-11	7050	7260	7350	7850	800	11,3
	12-15	3410	3760	3780	3940	530	15,5
	16-19	3240	3690	3600	3650	410	12,7
	totale bevolking	66.970	73.600	79.110	83.540	16570	24,7
Borger-Odoorn	4-11	2400	1640	1380	1190	-1210	-50,4
	12-15	1320	980	750	710	-610	-46,2
	16-19	1240	1110	750	690	-550	-44,4
	totale bevolking	26.100	24.880	22.860	19.930	-6170	-23,6
Coevorden	4-11	3560	2910	2670	2580	-980	-27,5
	12-15	1720	1630	1460	1370	-350	-20,3
	16-19	1590	1660	1380	1280	-310	-19,5
	totale bevolking	35.900	35.330	34.080	32.200	-3700	-10,3
Emmen	4-11	10400	9200	9390	9370	-1030	-9,9
	12-15	5220	4870	4690	4860	-360	-6,9
	16-19	5060	5200	4530	4630	-430	-8,5
	totale bevolking	109.770	111.210	111.510	109.520	-250	-0,2
Hoogeveen	4-11	5460	5350	5320	5350	-110	-2,0
	12-15	2590	2660	2680	2640	50	1,9
	16-19	2610	2740	2660	2610	0	0,0
	totale bevolking	54.820	56.820	58.010	58.410	3590	6,5
Meppel	4-11	3280	3270	3130	3290	10	0,3
	12-15	1490	1690	1640	1630	140	9,4
	16-19	1420	1630	1590	1540	120	8,5
	totale bevolking	32.460	35.300	37.460	38.960	6500	20,0
Midden-Drenthe	4-11	3450	2450	2160	2050	-1400	-40,6
	12-15	1780	1480	1160	1170	-610	-34,3
	16-19	1560	1650	1160	1100	-460	-29,5
	totale bevolking	33.600	32.810	31.050	28.450	-5150	-15,3

10 Overzicht van de bevolking naar leeftijd per gemeente in Drenthe, 2010-2040

	Aa en Hunze				Assen			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	1.150	740	640	510	4.270	4.240	4.420	4.710
5-9	1.560	1.000	800	690	4.440	4.550	4.590	4.910
10-14	1.640	1.270	870	820	4.300	4.670	4.690	4.930
15-19	1.450	1.420	930	900	4.090	4.620	4.540	4.630
20-24	870	900	710	550	3.470	3.740	3.950	3.980
25-29	710	740	670	360	4.000	3.550	4.090	4.100
30-34	1.110	1.000	950	610	4.240	4.290	4.580	4.760
35-39	1.620	1.200	1.140	990	4.930	5.010	4.890	5.210
40-44	1.970	1.320	1.170	1.110	5.300	4.760	5.050	5.250
45-49	2.120	1.680	1.220	1.230	5.130	5.200	5.180	5.230
50-54	2.180	2.000	1.300	1.200	4.690	5.460	4.860	5.180
55-59	2.070	2.150	1.790	1.250	4.340	5.240	5.240	5.250
60-64	2.190	2.250	2.200	1.390	3.930	4.730	5.370	4.830
65-69	1.510	2.080	2.220	1.810	2.860	4.160	5.040	4.980
70-74	1.160	1.830	1.890	1.880	2.340	3.580	4.350	4.880
75-79	890	1.020	1.410	1.520	1.880	2.450	3.450	4.240
80-84	690	710	1.140	1.160	1.430	1.710	2.630	3.220
85-89	440	500	600	870	930	1.020	1.420	2.030
90-94	190	300	350	580	340	490	610	970
95 eo	40	160	190	230	70	150	170	250
Totaal	25.560	24.270	22.190	19.660	66.980	73.620	79.120	83.540

	Borger-Odoorn				Coevorden			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	1.180	930	810	620	1.850	1.610	1.510	1.410
5-9	1.450	1.010	860	740	2.280	1.810	1.650	1.610
10-14	1.680	1.160	910	860	2.200	1.960	1.790	1.690
15-19	1.580	1.360	940	870	2.000	2.090	1.750	1.630
20-24	1.040	1.110	750	610	1.640	1.580	1.370	1.300
25-29	940	920	790	530	1.620	1.500	1.460	1.240
30-34	1.180	1.010	1.000	740	1.810	1.740	1.690	1.430
35-39	1.620	1.140	1.080	960	2.390	1.930	1.820	1.710
40-44	2.100	1.170	1.040	1.000	2.770	2.020	1.930	1.840
45-49	2.070	1.520	1.030	1.060	2.830	2.450	2.020	1.960
50-54	2.150	2.090	1.120	1.040	2.790	2.820	2.120	2.080
55-59	2.050	2.190	1.660	1.100	2.630	2.920	2.600	2.190
60-64	2.190	2.280	2.270	1.260	2.620	2.880	2.860	2.250
65-69	1.670	2.080	2.250	1.700	1.920	2.480	2.740	2.360
70-74	1.180	2.060	2.120	2.110	1.630	2.120	2.360	2.330
75-79	950	1.380	1.790	1.930	1.240	1.420	1.770	2.050
80-84	610	870	1.510	1.550	860	1.030	1.410	1.540
85-89	340	460	700	920	560	590	760	930
90-94	110	130	200	330	210	280	350	490
95 eo	30	20	30	50	50	110	120	160
Totaal	26.120	24.890	22.860	19.980	35.900	35.340	34.080	32.200

	Emmen				Hoogeveen			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	5.640	5.560	5.740	5.450	3.250	3.340	3.320	3.360
5-9	6.470	5.720	5.870	5.850	3.430	3.360	3.320	3.350
10-14	6.700	5.950	5.870	6.040	3.350	3.300	3.340	3.300
15-19	6.340	6.480	5.710	5.840	3.260	3.420	3.340	3.270
20-24	5.860	6.050	5.380	5.260	3.170	3.160	3.150	3.170
25-29	5.690	5.910	5.960	5.320	3.330	3.170	3.250	3.190
30-34	6.150	6.380	6.580	6.000	3.370	3.430	3.430	3.390
35-39	7.550	6.390	6.760	6.740	3.670	3.560	3.470	3.500
40-44	8.430	6.450	6.650	6.870	3.890	3.500	3.520	3.510
45-49	8.590	7.590	6.420	6.830	3.910	3.750	3.620	3.570
50-54	7.960	8.380	6.410	6.660	3.790	3.910	3.520	3.560
55-59	7.720	8.470	7.520	6.380	3.520	3.800	3.670	3.570
60-64	7.640	7.680	8.170	6.240	3.720	3.620	3.740	3.410
65-69	5.700	7.230	7.960	7.070	2.710	3.300	3.540	3.450
70-74	4.680	6.770	6.810	7.270	2.270	3.240	3.230	3.380
75-79	3.900	4.480	5.760	6.360	1.860	2.200	2.710	2.960
80-84	2.610	3.100	4.630	4.740	1.320	1.530	2.230	2.290
85-89	1.540	1.830	2.270	3.010	740	870	1.110	1.410
90-94	490	660	860	1.380	230	330	420	660
95 eo	100	140	180	250	50	60	90	130
Totaal	109.760	111.220	111.510	109.560	54.840	56.850	58.020	58.430
	Meppel				Midden-Drenthe			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	1.950	1.920	1.940	2.040	1.670	1.250	1.200	1.100
5-9	2.060	2.050	1.940	2.070	2.160	1.510	1.350	1.270
10-14	1.920	2.090	2.030	2.040	2.250	1.740	1.410	1.420
15-19	1.780	2.060	2.000	1.940	2.020	2.060	1.450	1.400
20-24	1.870	1.890	2.040	1.970	1.440	1.520	1.200	990
25-29	1.950	1.880	2.300	2.220	1.280	1.400	1.400	1.050
30-34	2.100	2.080	2.320	2.430	1.600	1.530	1.560	1.390
35-39	2.380	2.190	2.310	2.590	2.130	1.560	1.620	1.710
40-44	2.510	2.300	2.280	2.480	2.710	1.710	1.550	1.680
45-49	2.420	2.570	2.270	2.490	2.750	2.130	1.500	1.650
50-54	2.270	2.570	2.270	2.360	2.680	2.700	1.640	1.610
55-59	2.150	2.450	2.510	2.270	2.570	2.890	2.220	1.610
60-64	2.060	2.260	2.550	2.250	2.540	2.750	2.790	1.760
65-69	1.490	2.140	2.390	2.380	1.850	2.490	2.860	2.160
70-74	1.080	1.910	2.020	2.220	1.390	2.290	2.490	2.350
75-79	940	1.210	1.720	1.880	1.090	1.460	1.990	2.110
80-84	760	750	1.360	1.430	780	960	1.610	1.600
85-89	540	540	760	1.090	470	570	800	1.000
90-94	190	330	330	640	180	220	310	460
95 eo	50	130	130	180	40	70	100	150
Totaal	32.470	35.320	37.470	38.970	33.600	32.810	31.050	28.470

	Noordenveld				Tynaarlo			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	1.380	910	740	560	1.360	1.120	970	760
5-9	1.860	1.110	890	750	1.870	1.270	1.220	940
10-14	1.960	1.440	1.040	900	2.060	1.540	1.350	1.150
15-19	1.820	1.700	1.100	950	1.970	1.760	1.300	1.240
20-24	1.100	1.020	770	620	1.150	1.110	810	780
25-29	1.040	1.240	1.070	840	1.070	1.130	880	780
30-34	1.280	1.790	1.570	1.280	1.370	1.530	1.310	1.030
35-39	1.840	1.510	1.680	1.450	1.870	1.590	1.580	1.240
40-44	2.280	1.320	1.730	1.560	2.420	1.610	1.640	1.370
45-49	2.390	1.780	1.500	1.660	2.560	1.990	1.580	1.500
50-54	2.520	2.280	1.370	1.750	2.710	2.470	1.610	1.610
55-59	2.300	2.490	1.920	1.540	2.410	2.690	2.130	1.620
60-64	2.530	2.620	2.430	1.480	2.480	2.800	2.610	1.700
65-69	2.080	2.330	2.480	1.850	1.990	2.390	2.660	2.100
70-74	1.660	2.370	2.410	2.150	1.610	2.240	2.560	2.400
75-79	1.280	1.800	1.990	2.030	1.330	1.700	2.070	2.320
80-84	900	1.270	1.790	1.760	970	1.190	1.700	1.950
85-89	530	790	1.120	1.170	610	700	970	1.220
90-94	240	390	530	740	230	330	430	630
95 eo	60	190	250	370	60	110	150	220
Totaal	31.050	30.350	28.380	25.410	32.100	31.270	29.530	26.560
	Westerveld				De Wolden			
	2010	2020	2030	2040	2010	2020	2030	2040
0-4	890	760	650	510	1.030	660	570	500
5-9	1.130	870	730	580	1.550	840	620	600
10-14	1.140	950	770	680	1.640	1.130	710	680
15-19	1.060	1.020	770	680	1.460	1.410	830	710
20-24	750	720	550	480	1.000	1.040	760	540
25-29	600	600	490	400	770	810	790	460
30-34	830	750	630	490	920	890	910	810
35-39	1.160	830	750	620	1.420	860	910	990
40-44	1.400	900	770	640	1.800	940	880	1.010
45-49	1.500	1.120	770	680	1.960	1.370	790	960
50-54	1.570	1.470	900	780	1.880	1.810	900	900
55-59	1.470	1.660	1.300	870	1.740	2.080	1.450	800
60-64	1.530	1.630	1.690	1.000	1.710	1.950	1.970	980
65-69	1.300	1.490	1.700	1.310	1.360	1.750	2.120	1.440
70-74	1.070	1.400	1.550	1.560	1.050	1.530	1.730	1.640
75-79	830	1.070	1.270	1.430	860	1.030	1.360	1.540
80-84	590	750	1.030	1.130	630	720	1.040	1.090
85-89	340	430	600	740	390	510	620	690
90-94	110	160	260	380	160	280	290	340
95 eo	30	30	60	100	50	130	140	160
Totaal	19.300	18.610	17.240	15.060	23.380	21.740	19.390	16.840

Bijlage 3

Samenvatting Brits onderzoek Google-generatie

Brits onderzoek: Google-generatie een mythe

Het idee dat jongeren die opgroeien met internet snel informatie van het web kunnen plukken en kritisch verwerken, klopt niet, zo blijkt uit Brits onderzoek. De Britse onderzoekers concluderen dat geboren internetjongeren niet zo it-vaardig zijn en dat ze informatie oppervlakkig verwerken. De studie werd uitgevoerd door het CIBER-researchteam van University College London, in opdracht van de British Library. De onderzoekers wilden weten of de Google-generatie - jongeren die geboren zijn na 1993 en voor wie internet altijd een aanwezigheid in hun leven is geweest - op een andere manier kennis vergaart. De Google-generatie zoekt informatie altijd eerst via de Google-zoekmachine, niet in een boek of bibliotheek. De Google-generatie gebruikt de computer intensief, maar niet altijd even vaardig. Ze kunnen bijvoorbeeld wel allemaal surfen en een tekst invoeren, maar niet per se veel meer op hun computer. En niet alleen de Google-generatie wil informatie in hapklare brokken en liefst snel. De onderzoekers komen tot de conclusie dat 'ongeduld bij het zoeken en navigeren en zerotolerantie voor alle vertragingen bij het zoeken naar informatie' de norm voor iedereen is geworden. De jongeren van de Google-generatie zijn ook absoluut geen experts in het zoeken. 'Dit is een gevaarlijke mythe', stellen de onderzoekers. 'In de afgelopen 25 jaar zijn de informatievaardigheden van jongeren niet verbeterd (of verslechterd).' De onderzoekers zijn vooral bezorgd dat jongeren zich niet afvragen of informatie op internet waar is of niet: 'Weinig tijd wordt gestoken in het evalueren van informatie, noch voor relevantie, accuraatheid of autoriteit.' Zie: www.bl.uk

Bijlage 4 Afkortingen

23Dingen

De laatste jaren is het internet door de vele Web 2.0 toepassingen echt veranderd.

23Dingen is een programma om bibliotheekmedewerkers met de nieuwe toepassingen te laten kennismaken. Zie ook Web 2.0.

BCF

Beleidsgestuurde Contract Financiering

Een werkwijze voor het verbeteren en verzakelijken van relaties tussen overheden en maatschappelijke organisaties. BCF stelt inhoudelijke activiteiten en resultaten centraal bij het sluiten van contracten met maatschappelijke organisaties en het inkopen van producten en diensten in plaats van het in stand houden van maatschappelijke organisaties vanuit een historisch gegroeide (subsidie)praktijk.

CPS

Christelijk Pedagogisch Studiecentrum

Een landelijk opererende adviesorganisatie voor het onderwijs.

DLL

Doorgaande LeesLijn Zie paragraaf 3.3.

ELO

Elektronische leeromgeving Zie paragraaf 2.5.

FUWA

Functiewaardering

Een systeem voor het indelen van functies op basis van hun relatieve zwaarte.

HR(M)

Human Resource (Management)

Stroming in het personeelsbeleid om beter gebruik te maken van de mogelijkheden van de medewerkers.

LEA

Lokale Educatieve Agenda

De agenda is geïntroduceerd als instrument om het lokale onderwijsbeleid vorm en inhoud te geven na de wetwijzigingen in het Onderwijsachterstandenbeleid in 2006. Het is een instrument voor gemeenten, schoolbesturen en overige partners om tot gezamenlijke afspraken te komen over onderwijs- en jeugdbeleid.

MFA

Multifunctionele accommodatie

Een gebouw waarin verschillende voorzieningen onderdak krijgen; om redenen van efficiency, om de sociale integratie te bevorderen of om tot een geïntegreerd aanbod te komen.

PSO

Provinciale Service Organisatie

De bibliotheekvernieuwing heeft ervoor gezorgd dat de rol van PBc's veranderd is. De vroeger bij een PBc 'aangesloten' bibliotheken werden autonome bibliotheken die naar eigen keuze gebruikmaken van producten en diensten van de PSO.

ROC

Regionaal OpleidingsCentrum
een samenwerkingsverband van onderwijsinstituten in het middelbaar beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie in Nederland.

SWOT

Strengths Weaknesses Opportunities Threats
De sterkte-zwakte analyse is een bedrijfskundig model dat intern de sterktes (strengths) en zwaktes (weaknesses) en in de omgeving de kansen (opportunities) en bedreigingen (threats) analyseert. Op basis hiervan wordt de strategie bepaald.

VOB

Vereniging van Openbare Bibliotheken
De vereniging is per 2010 opgegaan in de brancheorganisatie Sectorinstituut Openbare Bibliotheken en Bibliotheek.nl, de digitale portal van en voor de openbare bibliotheken in Nederland.

VVE

Voor- en Vroegschoolse Educatie
Het geheel aan maatregelen die onderwijsachterstanden willen wegnemen vóór de start van de basisschool.

Weblog

Een weblog (ook wel: blog) is een website waar regelmatig nieuwe bijdragen verschijnen in omgekeerd chronologische volgorde. Het nieuwste bericht staat altijd vooraan in de blog. De blogger deelt zijn 'logboek' met de bezoekers van zijn weblog.

Web 2.0

Web 2.0 is de tweede 'levensfase' van internet. Ging het in de eerste fase vooral om informatie verzamelen, Web 2.0 biedt internetgebruikers nieuwe mogelijkheden tot interactie en participatie. Denk bij eenvoudige Web 2.0-toepassingen voor een bibliotheek aan klanten die zelf boekrecensies publiceren, lijstjes 'favorieten' samenstellen of deelnemen aan een virtuele literatuurclub.

Wiki

Een wiki is een site over een bepaald onderwerp waar meer mensen tegelijkertijd aan kunnen bijdragen. Een wiki bestaat uit een reeks webpagina's die via links en een menustructuur aan elkaar gekoppeld zijn. Wiki's als Wikipedia staan open voor iedereen. Andere wiki's zijn afgesloten voor buitenstaanders of alleen te bewerken door leden. De naam wiki is afgeleid van het Hawaïaanse 'wiki wiki' dat snel, vlug, beweeglijk betekent.